

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. néptanítási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szórót, minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Allandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.

Kisebbségi hirdetések külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal...kor. 28.— Nyolcad oldal...kor. 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Nagyheti elmélkedés.

A korszellem zavaros hullámai csapkodnak körülöttünk fönn és alant egyaránt, elnyeléssel fenyegetve mindazt, ami századok folyamán nagy szellemek, ideális gondolkodású bölcselek eszméiből, gondolkodásából és tetteiből leszűrődve, fényt és világosságot van hivatva deríteni a szívekbe.

Az ember lihegve fürkészik, keres, nyomoz, analizál s kutatja a természet rejtélyeit és ezenközben a mindent-tagadás sötét ösvényére lép. Önkezeivel rontja le, dönti sirba legszentebb eszményeit s fáradtan tévelyeg nélkülök a sötétben. Ami isteni, ami csodás, az mind a mesék és legendák tárába került, s oda jutottunk, hogy még a gyermek sem igen hisz már bennük.

S van-e elszomorítóbb látvány, mint a hitetlen, kora-vén «okos» gyermek, akinek szívében a gyermekálmok tündérvilága helyett a skepszis és gúny maró férge fészkelte be magát? Van-e szomorúbb halál, mintha egy gyermek, egy ifjú szívéből halt ki a hit? S van-e az ilyen halálra feltámadás?! Ki képes arra, hogy őt majdan az élethez akkor, midőn a csapások és szenvedések özöne zúdul rá, ha elszakad lelkétől az a fonál, melynek a bölcsetől a sűrű kell huzódnia; sőt még oda is magunkkal kell vinnünk, hogy összekötő szál legyen a mélység és magasság között, melyet csak egyedül a hitnek aranyfónala képes áthidalni.

Ezek a gondolatok keringenek agyamban a feltámadás nagy napjának közeledtével s valami arra készítek, hogy leírjam őket.

Ez a hét, az elmélkedések hete, a magunkba szállás ideje, szomorú dolgokat juttat az ember eszébe, midőn a legnagyobb Tanító szenvedéséről és haláláról gondoskodik. Miért szenvedett, miért halt meg? Eszméit, tanítását vérevel pesételte meg — miért? Azért, hogy higgyünk és hitünk boldogítsa. S hiszünk-e hát? Élő hittel vajmi kevesen. Szomorú példákkal lehetne igazolni emez állítást, ha ugyan szükség lenne

igazolásra. De hiszen a példák mindnyájunk szeme előtt játszódnak le, mindnyájan érezzük e szavak igazságát, midőn látjuk a társadalomban, a családban és egyesek lelkében azt az irt, amit a hit hiánya okoz és amit semmi más be nem tölt.

Itt kísért a hitelenség szelleme köztünk és alkotásainkra is rányomja a maga bélyegét. Az irodalom, napisajtó, a művészetek mind magukon hordozzák ezt a bélyegét. De hát ez nem is lehet másként, mert ezekben van letéve a kor embereinek gondolkodása és eszmevilága. Ez az eszmevilág pedig legyen bármily gazdag, mégis hiányos, hogy úgy mondjam szegény, s hit hiánya folytán. Szánalmasan szegény, s eredményeiben, kihatásaiban pedig romboló. Sok fényes és nagy elmének ily irányú megnyilatkozása segített lerombolni az emberekben a hitet és mit adott cserébe érte? Tudást? De vajjon fölér-e a világ minden tudása egy parányi hittel? Ó dehogy, dehogy, hiszen ezek a tudósok maguk is kezdik már belátni és az élet is lépten-nyomon beigazolja, hogy nem. Beigazolódott, hogy a tudásnak utolsó stációja az X, a homály, a kétség, a probléma, a hipotézis megrontja a lelki egyensúlyt. A modern tudományosság egymásra halmozódásának természetes folyamánya a nemtudás, a közöny, a kétségbeesés. Vagy talán képes megnyugtatni a tudomány azon sarktétele, hogy az erő, az anyag minden, s az elmélet az élet körforgásáról, hogy a halott porából fakadó fűszálban van az új élet, a feltámadás?

Nem, a hit nélkül való tudás nem vitte közelebb az embert a boldoguláshoz, erre mutat az öngyilkosok megdöbbentő statisztikája is, mely hivatalos kimutatás szerint ott ölt legnagyobb arányokat, ahol a modern kultúra leginkább kifejlett. Ezt a megdöbbentő körülményt nem szabad figyelmen kívül hagyni különösen azoknak, akik tanítással, neveléssel foglalkoznak. Kell, hogy megdöbbentse a tanítók szívét ez a szomorú statisztika és az elmélkedések eme hetében megkérdezze önmagát, hogy vaj-

jon az isteni Mester nyomdokain haladva tanított-e, vagy pedig a modern bölcselek szellemében? Számot kell vetnie önmagával, mert míg ez egyrésztől egyébként is kötelessége, addig egy súlyos vádat is el kell hártani magáról.

Mindsűrűbben fölhangzik a vád, hogy az iskola nem nevel, csak tanít. Ismereteket közöl, de a szívet, a kedélyt parlagon hagyja. Ez igen súlyos vád, talán súlyosabb, mint első pillanatra látszik, mert a parlagon hagyott szívből a tudás csak bojtortjánt és mérges dudvát terem, melyek megölik a lélekben az idealizmust és nemes törekvéseket. «Ha az oktatás csak az elmét fejleszti, a szívet, lelket pedig parlagon hagyja, akkor az az embert rosszabbá teszi, mert a rosszattevésnek még több eszközt szolgáltatja» — mondta egy böles régen — s újabban meglátjuk, hogy amely országokban tisztán racionális tanügy érvényesül, fölbomlik a társadalmi rend, megkétszereződik a bűntények száma, s hogy ezek elkövetői többnyire fiatal gonosztevők, felénél több alig huszéves. S ami a legborzasztóbb: ily országokban a gyermekek erkölestelensége is oly mérveket öltött, hogy az már a közjót is veszélyezteti, megtámadván gyökerében a jövő kor emberanyagát.

Nálunk még, hála Istennek, nem vagyunk ennyire, de azért kötelességünk tudomást venni ezekről a dolgokról és minden erőnkkel odahatni, hogy ez az állapot be ne következék.

Fölösleges volna mondanom, hogy a főnnebb vázolt állapotoknak nem egyedüli forrása az iskola, tehát azokat távoltartani vagy megszüntetni sem egyedül van hivatva. Együtt kell működni vele a családnak, a társadalomnak, hogy a gyermeki lélekben a vallásos érzület ápoltsék, mert bármiként vélekedjék is valaki vallások és vallások felől, azt nem tagadhatja senki, hogy a vallásokban általán véve elsőrendű erkölesi fegyelmező és jóra serkentő erő rejlik. Főleg a kereszténység, a rossz hajlamok, szenvedélyek, sőt még a vágyak elfojtásának, legyőzésének parancsával legkiválóbb tényező ebben.

Nem céloim bővebben fejtegetni a dolgokat, csupán azon óhajtásnak adok kifejezést, vajha szülő, tanító és társadalom együtt, vállatve működnek azon, hogy az ifjuság szívében épen maradjon a hit; vajha azokra a haldokló nagy eszmékre, melyeknek igazságáért az isten-ember elvérzett, derüljön feltámadás, jöjjön el a Husvét ünnepe!

Pusztakeresztur.

Móritz Julia.

A természetbuvárok.

Bár itt-ott még téli képet mutat a természet, a naptár szerint azonban megjött a természet újraébredésének ideje s mi mindnyájan ujjongva

üdvözöljük a legszebb évszak első napjait. Itt a tavasz!

Az emberek apraja-nagyja egész valójában megváltozik, akárcsak maga a természet. A fakrügei megfakadnak, a rovarvilág előbuvik rejtekből, a madárkak ismét gyönyörködtenek énekükkel, csupa élet az eddigi holt világ. Különösen ez évben kell kétszeresen örvendünk a tavaszi napsugar életet keltő melegének, hisz egy félévig tartó szigorú télnek kellemtelenségeit kellett átszenvednünk.

A tavasz beálltával a kath. tanítók entomológiával, botanikával és mineralogiával fognak tüzetesebben foglalkozni. Sokan közülünk amúgy is e szakok munkásai, de most mindnyájan tartozunk a természet rovarvilágában, növény- és ásványországában buvárkodni.

Hivatalosan még sem én, sem számos kartársam nem értesült a dologról, de nem hivatalos úton átolvastam a Hercegprimás 1908. évi október hó 20-án megjelent XVII. körlevelének 5282. sz. a. részét, mely a főgyűjteményei tanítószemélyzet rovar-, növény- és kőzetgyűjtésének kötelezettségéről szól. A Hercegprimás fenti körlevelében elrendeli s kötelességévé teszi az egyházmegye róm. kath. iskoláinál működő tanítóknak és tanítónőknek, kiválóan az iskola vidéken föllelhető rovarok, növények és ásványok gyűjtését. (Lásd a körlevelet!)

Nem csekély munka ez, de kellemes szórakozás a hosszabb szünidőt élvező falusi tanítóra nézve és üdítő foglalkozást nyújt a szabad levegő után vágyódó városi tanítónak.

Van-e kellemesebb időtöltés a szabadban való buvárkodásnál? A rovar-, növény- és ásványgyűjtő pedig a természet nagy tárházában keres, kutat, s e változatos foglalkozás mellett élvezi az oly jótékony szabad levegőt.

Szinte hálával tartozunk O Eminentiajának, hogy ily munkára szólít föl bennünket s kötelességszerűen kivezet minket a négy fal közül a szabadba.

Az éremnek azonban két oldala van! A gyűjtést bizonyos előkészület előzi meg, mely nélkül nem foghatunk munkába. Az előkészület a következők beszerzéséből áll: a rovarok gyűjtéséhez légmentesen elzárható ládák, borszesz, rovartüsk, üvegek stb., itatós- és más papiros, prés a növények préselésére és elhelyezésére, nyitott dobozok, legalább egy dm² alapterülettel az ásványok elhelyezésére s mindezek számára egy megfelelő nagyságú, üvegezett ajtókkal ellátott szekrény. Minthogy a rendelet az összes gyűjtött példányok megnevezését is előírja, okvetlen szükség van egy rovar-, növény- és ásványhatározóra, de nem igen nélkülözhető más, e célt szolgáló irodalmi termék sem. Mindehhez pénz s még egyszer pénz szükséges. A rendelet szerint a kiadásokat az iskolaszék pénztára fedezi.

A felsorolt előkészületek nélkül bajos munkába fogni, mert ha nincs alkalmas hely az elhelye-

zésre, gyűjtött példányaink el nem kerülhető romlásnak vannak kitéve, mely körülmény legkevésbé fog bennünket kitartó gyűjtésre serkenteni.

«Az akarat minden nehézséget legyőz.» Tehát küzdjünk meg a kezdet nehézségeivel! Ha közvetlen elüljáróink értesítenek bennünket az említett rendeletről, melyre el lehetünk készülve, soroljuk föl azonnal szükségleteinket, egyelőre a legszükségesebbeket, hogy rögtön munkához foghassunk. Ha egy-két hónapot elmulasztunk, úgy rovar- és növénygyűjteményünk hiányos lesz, mert ezeknek megvan a határozott időszakuk, melyben föllelhetők. A tavasz rovarait, virágait hiába keressük a nyár folyamán s viszont. Azért a lelkiismeretes gyűjtő a tavasz beálltától késő őszig nem nyugszik.

Ha a gyűjtést okszerűen kezeljük, egész vidékek rovarvilágát és növényzetét fogjuk összeállíthatni s ezzel a természettudománynak megbecsülhetetlen szolgálatot tehetünk. — r.

Az analfabéták oktatása.

Úgy olvastam, hogy országszerte megindult a mozgalom az írni és olvasni nem tudó felnőttek oktatására. Egyrészt azért, hogy majdan az új választási törvény által biztosított szavazati jogukat minél többen gyakorolhassák fejenként és ne legyenek kénytelenek tizenkint leadni egy szavazatot, másrészt azért, hogy mint ezt az én egyik felnőtt tanítványom leírta *«kivezetessenek a nemtudásból»*. Ezen nemes munkában mi is részt akarván venni, a múlt év november 16-án háromhónapos tanfolyamot nyitottunk Moldován Jenő kartársammal és a jelentkezőket felváltva tanítottuk minden este 6 órától 8 óráig. Jelentkezett 34 felnőtt, kik közül újkor többen éveselédnek szerződtek el s így a tanulást nem folytathatták. Többen pedig minden ok és indoklás nélkül abbahagyták a tanulást. Így történt, hogy a háromhónapos tanfolyamot 17 hallgatóval fejeztük be február 13-án. A 17 rendes hallgató kivétel nélkül megtanult írni és olvasni, miről a közösi és iskolaszéki hatóság előtt tanúságot tettek.

Nem tudom, kath. tanítótársaim közül hányan foglalkoztak analfabéták oktatásával, de azt érzem, hogy a szerzett tapasztalatokról jó lenne egyet és más e lap hasábjain elmondani. Én megkezdem tapasztalataim közlését, remélve, hogy ezt a példát többi kartársaim is követni fogják, s így egymástól tanulhatunk, egymás tapasztalatát e téren is felhasználhatjuk.

Először a nehézségekkel kezdem. Az első nehézséget abban találtam, hogy a felnőttek egypár órai kísérlet után már azt hiszik, hogy tudnak írni és olvasni. Csak később, néhány nap múlva veszik észre, hogy az írás és olva-

sás nem olyan egészen könnyen elsajátítható mesterség, mint ők gondolták.

Mikor azután annak a tudatára jutnak, hogy a tanulás szorgalmas munkát kíván, kezdenek esüggedni, félnek a sikertelenségtől. A tanító ugyanesak buzdítja, bátorítja őket a munkálkodásra, kitartásra és mindazonáltal némelyiket elhagyja az akaraterő, nem jelenik meg az órán, elmarad. Ez a gátló akadály azonban megszűnik, amint lesznek olyanok, kik társaik közt tanubizonyoságot tesznek arról, hogy igenis, erős akarattal, szorgalommal meglehet tanulni az írás és olvasás mesterségét. De csak is szorgalommal, mert ha a hatéves gyermeknek 10 hónap alatt elég fáradságába kerül ez, akkor a felnőttnek 3 hónap alatt, az esti két órában, erős munkát kell kifejtetni, hogy célhoz érjen. Ne higgyen senki azokban a csudamódszerekben, amikről hallunk. Ezek jók lehetnek reklámnak és talán egy-két hallgatóval eredményt is lehet velük produkálni, de tömegtanításnál nem hiszem, hogy sikerrel lehessen azokat használni. A felnőttek oktatásával az alapozást egészen úgy kell kezdenünk, mint a gyermekekkel. Az írási és hangoztatási előgyakorlat fölötté szükséges a felnőtteknél is, mert nem a betűk nem ismerése akadályozza őket az olvasásban, hanem mikor a hang képe megjelenik előttük: a szóban nem tudják az előbb hangoztatott betű után szájukat ráigazítani a helyes hangoztatásra. A múlt évben is tanítottam nyolc felnőttet s az előgyakorlatokkal röviden végeztünk és ennek hátránya feltűnően érezhető volt. Számtalanszor előfordult, hogy jól ismert betű helyett más hangoztatott az olvasó. Mikor figyelmeztettem, hogy nem jól ejtette ki a szót, és nem látja-e, hogy melyik betű van közben? Dehogy nem, volt rá a válasz, hisz tudom, hogy «m» betű (rögtön hangoztatta is halkan), de mikor olvasok, a másik hang után nem tudom a számat úgy igazítani, hogy a hangot helyesen ejtsem ki. A folyó évben már több időt fordítottunk az előgyakorlatokra, de még mindig nem annyit, mint amennyi szükséges lett volna. Hajtott bennünket az a körülmény, hogy egyik másik hallgató már türelmetlenkedett és alig várta, hogy könyvből olvassunk.

A másik ok ami az előhaladást hátráltatja az, hogy sokan a hallgatók közül a téli napokban is annyira el vannak foglalva, hogy egyik estétől a másikig még csak rá sem gondolhatnak arra, amit előzőleg tanultak. Még december elején is több olyan hallgatónk volt, kik a földmunkától jöttek az iskolába. Fáradt, eltörődött testben, bizony nem elég üde a lélek arra, hogy ujjabb meg ujjabb benyomásokat rögzítsen meg. Mikor aztán küzdelemmel eljutunk addig, hogy kezdik tapasztalni fáradozásuknak némi sikerét, akkor már megfeszített erővel fognak a munkához és csak ettől az ébredéstől kezdődik az igazi haladás. Oly nagy az igyekezet, hogy ha valamelyik közülük gyengébben olvas, bizony

meg nem állják, hogy kritikájukat el ne mondják előtte.

Hasonlóképen az írásnál is akkor kezdődik az igazi haladás, mikor gyakorlati dolgok iratására kerül a sor. Ha már ott vagyunk, hogy rövid levelet mondhatunk tolba, akkor a buzgalom tetőfokára hág. Csak úgy török magukat. És nem csak az iskolában, hanem otthon is egyre írják a különböző leveleket. Erre már szakítanak időt, ha még olyan sok is a dolguk. Mire a befejezéshez közeledtünk, egész halmaz levél fölött rendelkezünk, melyeket tanítványaink otthon önszorgalomból írtak. Majdnem mindegyikben benne foglaltatott köszönetük a mi szives fáradságunkért; de volt egyéb tárgyú levél is. Így egyik hallgató, ki a tanulás kezdetén legtöbbször sóhajtott föl csüggedően, első volt a levélírásban. Egyik levélét alighanem a nyilvánosságnak szánta, mert így kezdte: Tisztelt Társaság! Ezt a pár sor írást sziveskedjenek meghallgatni. Nagyon okos ember volt, aki kitalálta, hogy az embereket oktassák az írásra, olvasásra. Én is most tanuló, pedig már 33 éves ember vagyok. Hála az Istennek, olyan vagyok, mintha újonnan születtem volna, mióta egy kicsit olvasni és írni tudok. Még most ugyan nem tudok sokat, mert még nem rég folytatom a tanulást, csak most kezdtem 1908. évben és 1909-ben. Most ismertem meg a betűket, aminek nagyon örülök és nem adnám sokért. Nem is hittem volna, hogy még ezt is megtanuljam, mert én egy betűt sem ismertem idáig. Szabó tanító úr és Moldován tanító úr volt a tanítónk, a mi jó tanítónk, akiknek nagyon szépen köszönöm, hogy ennyire is beoktattak bennünket. Ezzel bezárom levelem, maradok mint levélíró Gulyás Lajos Jászapáti. Egy másik már a közeledő választási törvényre gondolt, mikor ezt írta: Tisztelt tanító urak! Köszönöm a hozzánk való jó szivességüket, amiért jót tettek velünk, kivezettek bennünket a «nem tudásból». De már most mi is tudunk, nem tizen teszünk egy emberszámot, mert már most nem vagyunk «fabéták», tudunk írni, olvasni. Tisztelettel Bagi Lajos Jászapáti. Van a sok közt értesítő levél, amit a feleségükhöz írtak, tudakozó levél, melyben munkáról, szénáról fáról stb. kérdezősködnek. Ne gondolja senki, hogy e levelek hiba nélküliek. Van biz a sorokban igen sok hibásan írt szó, de olyan egy sincs, amelyikből meg ne lehetne érteni, hogy írójuk mit akar.

A tanfolyam bezárása után ezekben a levelekben gyönyörködünk, mert van valami föl-emelő abban, ha látja az ember, hogy sötétségben, teljes tudatlanságban élő embertársait bevezette a világosságnak legalább is az előcsarnokába és kezébe adta azt a kulcsot, melylyel leiki tudatlanságának zárját felnyitva, egyszerű keresetlen szavakban papírra veti mondani valóját. Egy-egy levél beadásakor le lehet olvasni az arcokról azt az igazi örömet, melyet

az a tudat ad nekik, hogy vidéken dolgozva sajátkezüleg írhatják leveleiket szeretteiknek. A munka nagy, fáradságos, de mindenképp az elért eredmény és a hallgatók hálája kárpótól bennünket úgy, hogy minden fáradságot ellejejtünk. Kedves kartársaim Foglalkozzunk minél többen a felnöttek oktatásával. Vezetgessük ki embertársainkat a «nemtudásból». Gondoljuk meg, hogy nem maguk az okai tudatlanságuknak, hanem azon életkörülmények, amelyekben gyermekkorukban éltek.

Jászapáti.

Szabó Ferenc.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A sümegi róm. kath. esp. kerület tanítóköre április hó 14-én Sümegen tartja rendes közgyűlést. A tárgysorozat főbb pontjai: 1210 órákor szentmise. Koch Győző ukki tanító gyak. tanítása: Tizedes törtek osztása az osztatlan iskola V. osztályában. Tóth Rezső bazsi tanító felolvasása: A szövetkezetek anyagi és erkölcsi hatása a nép között. Zágorhidi Cigány Gyula csehi káplán felolvasása: Néhány szó a kommunizmusról. Boda Béla rigácsi tanító bemutatja az általa feltalált mechanikai számológépet. Káptalanja, 1909. március hó 11-én. Tisztelettel: Szanyi Ferenc egyh. elnök, Gaál Péter vil. elnök. Cserny Béla jegyző.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskoláévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhathatóság és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Családi Regénytár. A Szent-István-Társulat oly mulattató, érdekes olvasmányokat is nyújt a művelt közönségnek, melyet bátran oda lehet tenni a keresztény katolikus uri család asztalára is. A *Családi Regénytár* eddigelé ötvenkét különböző érdekes regényt hozott kiváló katolikus szépirodalmi írók tollából. Persze a *Családi Regénytárban* hiába keresnénk holmi «véres pénz» a «fekete grófnő titka» «a vörös malom rejtelme» s más efféle című regényeket, melyek csak az idegeket feszítik a kíváncsiság tetőpontjára, hogy aztán kielégítlenül hagyjanak, miután 20-25 rémes gyilkosságon, rabláson, erőszakosságon, betörésen és más büntényeken végighurcolt. A bujálkodási vágy sem talál bennük táplálékot, mint a most divatos modern regényekben, melyek különösen az ifjúság lelkét rongják meg és tereklik a bűn felé; a *Családi Regénytár* érdekesség mellé fővonásul a tisztességet és az erkölcsi tartalmat tüzte jelszavául s akinek izlését a magyar vigécirodalom s a külföldi pikantériák és a malackodások el nem rontották, őszinte gyönyörűséggel olvashatják a *Családi Regénytár* köteteit. A *Családi Regénytár* eddig a következő kötetek jelentek meg: I. és II. kötet. *Germaine eszménye.* Regény. Irta Montal Mária. Fordította Szentannai. — *D'Arbont ezredes három párba.* Elbeszélés. Irta Beugny d' Hagerne. Fordította dr. Rada I. — III. kötet. *Utak az életben.* Elbeszélések. Irta Cyprián. — IV. kötet. *Filemon ezredes.* Elbeszélés. Irta C. De Lamiraudie. Ford. A. Vilma. — *Hol a boldogság?* Elbeszélés. Irta Minna Canth. Finnből fordította Bán A. — V. és VI. kötet. *Eszter.* Eredeti irányregény az alkoholizmus ellen. Irta X... grófnő. — VII. és VIII. kötet. *Éliane.* Regény. Irta Graven Ágostné. Fordította dr. Rada I. — IX. kötet

Rajzok a kurucvilágból. Irta Kincs István. — X., XI. és XII. kötet. *A vértanú szelleme.* Történeti regény. Irta Filó Károly. — XIII. kötet. *A gy. amint volt.* Elbeszélések. Irta Büttner Julia. — XIV. kötet. *A Mária-kép.* Elbeszélés. Irta Buol M. Ford. Sziklay János. — XV. kötet. *Anyaföldön.* Elbeszélések. Irta Andor József (Cyprián). — XVI. és XVII. kötet. *Don Luis Coloma elbeszélései.* Spanyol eredeti után fordította Jándi Bernárdin. — XVIII. kötet. *A kékruhás asszony.* Irta Csapodi Istvánné. — *Psyche lámpája.* Elbeszélés. Irta Léon de Tinseau. Fordította A. V. — XIX. kötet. *Hricz és az úrfi.* Elbeszélés. Irta dr. Franko Iván. Fordította Zsátkovics Kálmán. — XX., XXI. XXII. és XXIII. kötet. *A leányamám fia.* Vig regény. Irta Kincs István. — XXIV. és XXV. kötet. *A hiábavaló gazdagság.* Irta Jeanne Mairet. Francia eredetiből fordította dr. Rada István. — *Az utolsó betét.* Elbeszélés. Irta Mrs. Bartle Teeling. Angolból. Fordította G. M. XXVI. kötet. *Falusi történetek.* Elbeszélések. Irta Vértessy Gyula. — XXVII. kötet. *Az ezer ló országából.* Finn elbeszélések. Finn eredetiből fordította Bán Aladár. — XXVIII. és XXIX. kötet. *Budai históriák.* Irta Tarczai György. — XXX. kötet. *A Karassó mellől.* Elbeszélések. Irta Neumayer K. Dezső. — XXXI. és XXXII. kötet. *Két világ között.* Regény. Irta Andor József. — XXXIII. és XXXIV. kötet. *Masolino.* Regény Zsigmond király korából. Irta Tarczai Gy. — XXXV. és XXXVI. kötet. *Küzdelmek* Olasz regény. Irta Enrico Castelnuovo. Ford. M. Hrabovszky Julia. — XXXVII. kötet. *A méltóságos asszony emberei.* Elbeszélések. Irta G. Büttner Julia. — XXXVIII. és XXXIX. kötet. *Sampaulo grófné.* Angol regény. Irta Henry Harland. Fordította G. M. — XL. kötet. *A zengő hegy.* Bükkvidéki históriák. Irta Tarczai György. — XLI., XLII. és XLIII. kötet. *A műlovas leánya.* Reg. három kötetben. Irta báró Brackel Ferdinánd. Ford. dr. Rada I. — XLIV. kötet. *Az aranyfók és egyéb elbeszélések.* Irta Kiss Menyhért. — XLV. kötet. *Női szívek.* Elbeszélések. Irta M. Hrabovszky Julia. — XLVI. kötet. *Az egetverő hegy.* Elbeszélések a Tátra vidékről. Irta Tarczai György. — XLVII. kötet. *Genevieve megtérése.* Elbeszélés. Irta C. d. Lamiraudie. — XLVIII. kötet. *Spányol képek.* Irta D. Luis Coloma. Fordította Jándi B. — XLIX. kötet. *Imen onnan.* Orosz elbeszélések. Fordította Szémán István. — L. kötet. *Ujabb elbeszélések.* Irta Andor József. — LI. és LII. kötet. *Kis Dorrit.* Irta Dickens Károly Átdolgozta Filó Károly. — *Egy-egy kötetnek ára szép vászonkötésben 1 korona.*

Katholikus tanítóknak, tanároknak nélkülözhetetlen könyvei a következők:

A magyarországi latin és görög szertartású róm. katolikus népiskolák tanterve. Ára 50 fillér.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. gazdasági (ismétlő) iskoláknak a magyar püspöki kártól megállapított tanterve. Ára 30 fillér.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. tanító és tanítónőképző intézetek tanterve. Ára 80 fillér.

A magyarországi róm. kath. felső nép és polgáriviskolyai tanító és tanítónőképző intézetek képesítő vizsgálatának szabályzata. Ára 40 fillér.

Tanításterv és Utasítások a tanító és tanítónőképzők katolikus vallástanítására. Ára 30 fillér.

Tanításterv és Utasítások a magyarországi polgári fő és leányiskolák, felsőbb leány és felső kereskedelmi iskolák kath. vallástanítása számára. Ára 30 fillér.

Tanítási terv és Utasítások a magyarországi középiskolai kath. vallástanítás részére. Ára 24 fillér.

Mindannyi az Országos Kath. Tanügyi Tanács kiadásában jelent meg s a Szent-István-Társulatnál rendelhető meg.

Katholikus Szemle, a Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mihályfi Ákos egyetemi tanár. Az áprilisi füzet a következő tartalommal jelent meg: Prohászka Ottokár: Katholikus patronázs. — Dr. Madarász Flóris: Gárdonyi Géza. Második közlemény. — Szegh Dezső: Szerbia igényei és a keleti válság. — Kertész Kálmán: Szélgjegyzetek régi könyvekből. — Körösi Albin: A fölfeszített Jézushoz. Közlemény katalán eredetiből. Gazdag Lajos: Az önkényuralom és Tóth

Kálmán Bolond Miskája. Első közlemény. — Sik Sándor: Alvó erdők. Közlemény. — Hortobágyi József: Hárfahangok. Közlemény. — Vértessy Gyula: Az Ombla völgye. Közlemény. — Kiss Menyhért: Történet. Közlemény. — gd. Folyóiratok szemléje. — Könyvismertetések és bírálatok. — A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény egy része gyanánt kapják: nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Püspöki konferencia. A lapok közlései szerint a nagymélt. püspöki kar f. év március hó 31-én *Vaszarv* Kolos bibornok hercegprímás budavári palotájában konferenciát tartott, amelyen *Mailáth* Gusztáv erdélyi püspök a felsőbb leányiskolák viszonyairól tett előterjesztést. Ez a körülmény reménylenünk engedi, hogy a kath. felsőbb leányiskolák fölött egyszerű szokásszerű intézkedéseken nyugvó állami gyámkodás a kath. egyház nevelő jogának megfelelő törvényes rendezést nyer.

Kath. tanítók fegyelmi szabályzata. A nagymélt. püspöki kar még az elmúlt évben jóváhagyta és megerősítette a kath. tanítók és kántortanítók fegyelmi szabályzatát, melyet az 1907. évi XXVII. t.-c. rendelkezései szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszterium is jóváhagyó tudomással lát el. A vasárnapi hivatalos közlönyben olvastuk, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr jóváhagyó záradékkal látta el a kath. tanítók-, kántortanítók-, óvóknak bemutatott fegyelmi szabályzatát. Ezt a tényt örömmel közöljük olvasóinkkal, mert a magyar kath. tanítóság egyik régi óhaja teljesült ezzel és a szabályzat sok oly áldatlan viszonyt fog tisztázni és megszüntetni, amelyek eddig akadályai voltak a helyi hatóságok és tanító között a nevelés és oktatásra felette szükséges békés jóviszonynak. A szabályzatot az Országos Kath. Tanügyi Tanács fogja sokszorosítani, hogy azt az érdekeltek megszerezhessék.

Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Wagner* Ernő bacskafalvi földbirtokosnak, aki a krencsi és práznaói római katolikus iskolák részére 1000 koronát adományozott. Köszönetét nyilvánította.

A családi nevelés kongresszusa. A családi nevelés harmadik nemzetközi kongresszusának, mely 1910 nyarán a nemzetközi kiállítással kapcsolatban Bruxellesben fog ülésezni, magyar csoportja most alakult meg. A kongresszus programján tárgyalásra tűzte ki öt osztályában a gyermekre vonatkozó összes pedagógiai, orvosi és kriminalisztikus kérdéseket. Az előkészítő bizottság elhatározta, hogy megállapítja Magyarországról részvételének programját. A bizottság ideiglenes elnöke dr. *Giesswein* Sándor orsz. képviselő jegyzője pedig *Erdősi Tihámér*.

Papok és tanítók husvéti közös gyónása és áldozása. *Zichy* Gyula pécsi püspök V. számú körlevelében igazán megszívlelésre méltó tanácsot ad papjaink és tanítóink. Elrendeli ugyanis, hogy minden esperesi kerület papsága a kerületi tanítói karral együtt, előre kijelölt napon, lehetőleg post Dominicam III. Quadragesimae együtt végezzék el a szent gyónást és a plébániáról a templomban történt ünnepélyes fölvonulás után a szentáldozást. Elrendeli a főpásztor, hogy minden évben más és más plébánián gyűljenek össze s a szentmise idejét előre közöljék a hívekkel is, hogy a példaadás egy plébánián se maradjon el.

A kántorok nyugdíja. Több bacsitszavidéki róm. kath. kántor: Szatmári József, Fehér Armin, Rácz Ferencz, Sztudényi Gyula, Simon Lőrincz, Szép József mozgalmat indított, hogy a puszta kántori teendőikkel foglalkozó intelligens, tanítói oklevéllel rendelkező kántorok s ezek özvegyei és árvái nyugdíjat kapjanak. Nem fizetésemelést kérnek, hanem azt óhajtják, hogy őket kántorokat is valamelyik nyugdíj alaphoz osztanák be, hogy így haláluk esetén gyermekeik, árváik, ne legyenek kitéve a legnagyobb nyomornak, inségnek s így az esetleges elzüllesnek. Miért ne lehetne őket kántorokat a tanítói nyugdíj-alaphoz beosztani? Hisz ők mindnyájan okleveles tanítók és mindnyájan a művészetet, az egyházi zeneművészetet is ápolják. Az nem lehet kifogás, hogy felekezeti ügyet szolgálnak, de hát ugyan a felekezetek nem-e hazának fiaiból, polgáraiból állanak-e? Minden kántor egyszersmind helyettes tanító is, van rá eset igen sokszor, hogy a kántor hetekig tanít — de rendes tanító is, — hiszen heti órái vannak az iskolában, tanítja az éneket, zenét, ezek pedig kötelező tantárgyak. Ugy tudjuk, hogy Székely István busai kántortanító már évekkel ezelőtt indított ily irányú mozgalmat s hogy ezt ismét felelevenítik, azt csak helyeselni tudjuk.

A földrajzi oktatás reformja. Az Országos Középiskolai Tanáregyesület kebeléből kiküldött földrajzi reform-bizottság serényen hozzálátott feladata megoldásához, hogy a geográfia oktatás mezején észlelt hiányokon segítve, tőle telhetőleg céljában tudatos, tartalmában pedig a magyar nemzeti modern művelődés faktorát teremthesse meg a földrajz intenzívebb tanításával. *Vargha György*, a reform-bizottság előadója olvasta föl az emlékiratot, mely élesen bevilágít a földrajzi oktatás hézagaiba és pontossággal megszabja a közel jövőbeli tennivalókat. A memorandum tárgyalásának fonalán széles mederben indult meg a szakférfiak vitája.

A tanítói állás megbecsülése. Barsbesén *Klarszky János* kántortanító, — aki alig 23 éves — a község bizalmát annyira megnyerte, hogy őt legtöbb szavazattal községi képviselőtestületi taggá választották.

Madarak és fak napja címmel most kiadott gyermekszínművéből kifolyólag sok oldalról felkértem annak megismertetésére és közlésére, hogy miként és mily eszköz segélyével vélem a szindarabnál a madárdalt utánozni. Az utbaigazítást e lap útján nyujtom: Csinaujunk lüdtollszárból több 5—6 cm. hosszúságú s fűzfához hasonló sipot, de dugattyú nélkül. Meglévén a sip, külső végével merítsük be azt 1—2 cm-re egy vízzel telt pohárba, másik végét pedig számba fogva, fujjunk bele s kis gyakorlás és a sipnak megfelelő beigazítása után a legszebb madáreneket esalhatjuk ki a sip segélyével. Ilyen sipot a szindarabnál egyszerre többen is fujhatnak. Egy másik eszköz: forint nagyságú pléhdarabot közepe táján egymásra hajlítva (nem egész szorosán) s átlukasztva, szánc segélyével igen remekül utánozható a madárdal. A kakuk, kuvik, bagoly meg rigó hangját könnyű utánozni. Végül közlöm, hogy ezen munkám ezentúl kizárólag már csak a Szent István-Társulatnál és nem nálam rendelhető meg.

Halalozások. Aisódraskóczi ifj. *Morvay Lipót*, zsigárdi alesperes plébános és a vágsellyei tankerület tanfelügyelője, Pozsonyvármegye törvényhatósági bizottságának tagja Pozsonyban f. évi március hó 22-én életének 65. féléves korában 40-ik évében, hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban elhunyt. Béke lengjen porai felett! — *Venczell József* nyugalmazott kántortanító életének 76-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után márc. hó 26-án, elhunyt. A boldogultnak hullt tetemeit márc. hó 29-én temették el általános részvétellel. Az örök világ fényeskedjék neki!

Kérelem. A «Páduai Szent Antaltól Nevezett Zuglói Kápolnaegyesület» elnöksége azzal a kollegiális kéréssel fordul az ország fenkölt gondolkozású katolikus tanítóságához, hogy a Budapesten építendő *Magyar Nemzet Szent Antal Temploma* javára engedélyezett országos gyűjtés foganatosítása érdekében szétküldendő

gyűjtővekre *alkalmas címek ajánlása által*, az egyesületet hasznos támogatásukban részesíteni szivesek legyenek. Akik ezen ügyben válaszos levelezőlapot kaptak sziveskedjenek azt a titkár címére kitöltve visszaküldeni. A titkár s az egyesület címe: *Budapest, VII., Angol-u. 29.*

Kérjük t. olvasóinkat a lappéldányok gondos megőrzésére, mert a kiadóhivatálnak nem áll módjában az elvesztetteket érvégével utánpótolni.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Tisztelettel felkérjük a kath. tanítóegyesületek és körök t. elöljáróit, hogy az Országos Kath. Tanügyi Tanács által közzétett tételekre vonatkozó tárgyalásaik eredményét rövid közlemény keretében lapunkhoz — közlés végett — beküldeni sziveskedjenek. A tételekről — a jövő számtól kezdődőleg — rendszeres eszmecsere-t indítunk.

D. P. K. Sz. Levélben feleltünk. — **E. L. 1.** Egy hasáb 2 kor. 2. A tagsági díj 6 kor. — **Cs. F.** Köszönet az értesítésért. — **K. M.** Azzal nem foglalkozunk. — **V. E. 1.** Használati jogot élvez. 2. A kivágott fákat az iskolaszék értékesíti. — 3. A lélek-gabona beszédésére nem kötelezheti a szolgabíró, mert a törvény tiltja, hogy a tanító személyesen szedje be természetben nyert járandóságait. Felebbezze meg az ügyet a közigazgatási bizottsághoz. — **«Kántortanító.»** 1. Ha igazolni tudja, hogy 99 szekérrel szállítottatott a földekre trágyát, akkor azt értékeltesse meg; viszont az utódnak is joga van az évi szalmatermésnek 1909. év január havától eső hányadára. Az időt az osztokodásnál követett szokás határozza meg. 2. Ha kikötve nem volt, akkor nem kívánhat útiköltséget. 3. Rendesen a tanító az iskolaszék jegyzője. Vállalja el az összeírást is, ez különben a gondnok teendője volna. — **L. J.** Sorsjegyek huzását nem kísérhetjük figyelemmel. Forduljon az Alkotmány szerkesztőségéhez. Budapest, VIII., Szentkirályi-u 28. — **K. I.** Az iskola megmentéséhez az Orsz. Kath. Iskolaegyesület is nyujthat segítséget, sziveskedjék az egyházi főhatóság útján dr. Giesswein Sándor apátkanonok, ügyvezető elnökhöz kérvényt benyujtani Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — **L. I.** Megsürgeljék. — **T. A.** Intézkedünk. — **M. I.** Megkapjuk. Köszönet. — **K. E.** A fenntartó lakást vagy lakásbért is adhat. A lakás helyét változtathatja, ehhez joga van. — **G. J. 1.** A multkor üzentünk a «Tájékoztatóban»? 2. Nincs. — **Tanító.** Az első kérdésre a közigazgatási bíróság adhat érvényes választ. Ha a község külön iskolát állított, ezzel mint filiális község iskolágyekben önálló lett s nem járulhat hozzá az anya község iskolaterheihez. Ez tény. 2. A kántori állást is külön szervezheti a maga részére: de templom nélkül erre nincs szüksége. 3. A kántortanítót a két iskolaszék együttesen választja. — **K. K. 1.** Jótékony egyesületek. 2. Egyenesen az Elnökségre címezze: megkapják. — **B. F.** Irtunk egy példányért. — **Zs. Gy.** Az állásváltoztatást az iskolaszék elnöke jelenti be hivatalból. Csatolandó az oklevél hitelesített másolata, keresztlevél, és a díjlevél. — **E. G.** A rendes tanítói állásra a tanítót életfogytiglan választják. Választását az egyházi hatóság megerősítette, tehát próbáevről és új választás kiírásáról szó sem lehet. — **K. E.** Köszönet a szives figyelemért. — **«Doboruszka.»** Igen, köteles, mert az már magántulajdon. — **Zuló.** Megnézzük. Nem emlékszünk. — **M. J.** A családi értesítőre 1 koronás bélyeg teendő, a kérvényre is. — **Z. J.** Az iskolaszék gondnoka tagja az iskolaszéknek s így a kántortanítói választáskor szavazati jogot élvez. — **B. E.** Az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület tűz-, élet- és jégbiztosításokat a *Gazdák Biztosító Szövetkezet* útján közvetít. Ez a hazai keresztény intézet szerződészerűen évi

2000 kor. általányt és az egyes biztosítások után 15% jutalékot biztosított a kath. iskolák céljaira. A világi biztosítások közvetítését képviselők útján közvetíti az Egyesület. A kinevezett képviselők 12% jutalékot kapnak a 15%-ból. Már több lelkész kath. férfi vállalta az Egyesületet. Vajha többen követnék a nemes példát.

A biztosítások. «Az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület biztosításokat közvetítő Irodája» Budapest. VIII., Baross-utca 10. szám intézendők.

D. M. Kupán. Halás köszönet. — **S. J.** Közzétettük. Szükséges volna megkeresni az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnökségét, hogy ebben az ügyben sürgősen intézkedjék. — **M. E.** A törvény szerint csak 1000 koronát köteles a hitközség mint fenntartó kiegészíteni, s így az államsegély is ennyi összeg erejéig kérelmezendő. — **Sz. L.** Az iskolai vagyonról nyilvános számadás vezetendő, ennélfogva a nyugtatványok bélyegkötelesek. A pénzügyőrségnek jogában áll az ellenőrzést foganatosítani. — **X.** Ha a hitközség mint iskola fenntartó a III-ik tantermet felépíti és a tanítói fizetéséhez 200 koronát ad, akkor ott nincs miért Mosony megye kir. tanfelügyelője állami iskolát szerveztessen pusztán csak azért, hogy a különben virágzó hitvallásos iskolát megsemmisítse. — Buzgalma szép és nemes. A kir. tanfelügyelő megfélemlítő szavaira ne hallgasson. Önnek esküjéhez hiven kötelessége a kath. magyar iskolát megvédelmezni. Jogositson fel arra, hogy a kérdést nyilvánosan is tárgyalhassuk és az illetékes körök figyelmét felhívjuk az ügyre.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A tardosi (Komárom m.) róm. kath. iskolánál a kántortanítói állásra pályázat hirdetik *április 18-ig*, mely napon a választás is megejtetik. Jövedelme: tisztességes lakáson gazdasági épületen és $\frac{2}{3}$ hold házi kerten kívül 15 hold föld: 40 örméter kemény haszárfa: 20 mérő pártgabona: 20 m. szóna: munkaváltság és párber 277 kor.: tandíj 100 kor.: stóla-jövedelem 100 kor. Személyes megjelenés előny. *Szabó Gyula* iskolaszéki elnök. 192 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Szolopna (Trencsén m., posta Alsó-Mogyoród) róm. kath. kántortanítói államilag segélyezett állomásra f. évi *április 6-iki* határnapnál pályázat hirdetik. Több tétel, összesen 1041 korona 86 fillér. Szántóföldek, gyümölcsfák és kert ház mellett. Három szoba, kamra, gazd. épületek, tűzifa. Tanítási nyelv tót-magyar. 187 2—2

Pécsi egyházmegye.

Bár (Baranya m. Mohács mellett) róm. kath. iskolaszéke a nyugdíjaztatás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: rendes lakáson és kerten kívül az új javadalmi jegyzőkönyv szerint 176 korona államsegéllyel kiegészített 1000 kor. Tannyelv: magyar-német. Személyes megjelenés kántori próba miatt *április 14-ig* bezárólag megkívántatik: az utköltés nem lesz megtérítve. A megválasztott köteles a «Pécs egyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület»-be mint rendes tag belépni s az egyesület alapszabályainak magát alávetni. Az állás a megerősítés után azonnal elfoglalandó. Választás *április 17-én*, de a kérvények *április 14-ig* bezárólag a bárni plébániahivatalhoz küldendők. 191 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A kisoradai (Zala m.) filialis községben kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma lakáson, kerten kívül körülbelül 1190 korona. Kötelessége mindennapi és ismétlőiskolásokat tanítani. Iskolaköteleseket templomba és körmenetre vezetni, esetleg a kántorságban segédkezni. Kellően felszerelt kérvények *április 21-ig* alulírottához beküldendők. Orgonálással egybekötött képesség Nagyradán lesz a választás napján *április 24-én* bemutatva. *Gyürkis Anikó* nagyradai plébános. 189 1—1

Bakonyszentivánba (Veszprém m.) róm. kath. helyettes tanító esetleg tanítónő kerestetik *április, május, június hónapokra*. Fizetése havi 66 korona. Állás rögtön elfoglalandó. Kérvények a pápateszéri plébániahivatalhoz küldendők. 190 1—1

BAHÉRY JÓZSEF Koháryháza.

(Pohorella, Gómorm.) előfizetést hirdet

TRÜCHLIVÉ HLASY

római kath. temetési énekkönyv, második bővített kiadásra *április végéig*. Előfizetési ára 5 korona. 178 2—2

ELADÓ!

174

Riparia Portalis sima I. oszt. 200.000 (ezre 18 K), gyökeres 150.000 (ezre 28 K) II. oszt. 20 K. **Rupestris Monticola** — európai vessző — és **Delawareból** sima és gyökeres. A Delaware kiváló minőséget adó direkttermő, melyet nem kell permetezni.

Érmelléki bor. Asztali: 1908 évi fehér 32 K, vörös 40 K. A késői szüret totyán kiváló minőségű. **Fajborok:** Olasz és Rajnai Rizling, Delaware, Muskotály, Borminta $\frac{1}{10}$ liter ingyen, negyedliter 70 fillér, félliter 1 K. A Delaware részletes ismertetését s a szállítási feltételeket magában foglaló árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg.

Söpjiny Endre szőlőtelepe

Székelyhídon (Biharmegye).

Stampay ének- és imakönyve.

(XV. kiadás. 256 oldal. 24 oldalas kotta ingyen) amely 30 és 50 filléres kötetekben, tízre egy ingyen-példánnyal kapható Köbölkúton, Esztergom megyében, jövő évben áremelés nélkül bővítve lesz. Szíves hozzászólások május végéig keretnek. 102 3—12

Fényképezőszülékek,

valódi párisi színházi látesövek és a világhírű Hensoldt-fele prizmás távcsöveket csekély havi törlesztésre szállít

NOWOTNY J.

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 21. szám.

Kérjen «F» jelű árjegyzékét.

Nagy raktár fényképezési cikkeiben.

41—III.

Tizedik kiadás!
Tisztelettel adom tudtára kedves kártársaimnak, hogy a

CSIZMADIA-éle
EGYHÁZI NÉPÉNEKTÁR

Ima- és énekkönyv 10-ik kiadása most hagyta el a sajtót az Athenaeum Irod. és Nyomdai R-T kiadása an. Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám a alatt.

A 429 oldalas vaskos könyv 500 éneket s bő magyarázat foglalt magában, emellett ára más ima-könyvekéhez képest csekély. Igen erős kötésben, pre-ssé dísszel 80 fillér. Csinos vaszonkötésben, préselt dísszel és ke-reszettel I koroná.

Tíz példány bér-m, lesz küldve és így egy ingyenpéldány mellékelve. A főtisz-telendő plébános urak bizománvába is kaphatják. — (Elár-usítónak 20% engé-dmény) 198 2-3

Hogy mily általánosan kedvelt énekes-könyve lett ez a róm. kath. la-veknak s mily nélkülöz-hetetlen kezikönyve a főtisztelendő papság s a kántoroknak, legfőnyo-ssebben igazolja az a pá-ratlanul álló eszt, hogy rovid pár év alatt immár tízszer jelenik meg 10.000 példányos kiadás-ban, s ezzel együtt most már 100.000 példányban ke-rült ki a sajtó alól.

A könyv az esztergomi főegyháze gyevi költség-áttal van jóváhagyva. Zambárdi, 1909. jan. hav. Kártársi tisztelettel Csizmadia I. Gyula.

□□□ Szőlőoltvány! □□□

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű száza	20 K
Gyakorlati fásoltvány	ezre 180 K
szépséghibával	90 K
zöldoltvány	100 K
Szoma	90 K
Gyök. reparia portalis vastag	32 K
2 éves	40 K
Szoma reparia portalis vékony	18 K
8 K	
Gyakorlati hazai nemes vossza	30 K
Szoma	10 K

40 legjobb fajban, teljes jutállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s penzét visszaadom. **Arjegyék ingyen.** Le van benne siva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi berek eladása. 73 9-12

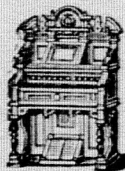
SZEKELY L. JÓZSEF Gyöngyös, Szent Urban-templom.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11 B (Tisztviselőtelep.)

Paddias harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szeminariumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lelkészeknek különös szalekedmény. Arjegyék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

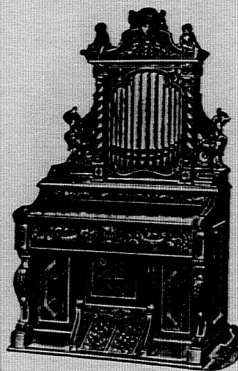
Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szeminariumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkerjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szivesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide sziveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 11-26

Elsőrendű légszivó rendszerű harmo-niumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában.

Elismert elsőrangú műreme-kek csak a Zimmermann-féle **HARMONIUMOK.**

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24. szám.

ARJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt. papság, és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Egyházi Uj Népeknktár.

Ima- és énekeskönyv **Máté János** kántortanító által szer-kesztve, a veszprém-egyházmegyei hatóság által 1876-1908. sz. alatt jóváhagyva, most jelent meg **Nádai J.** könyvkereskedé-sében, **Keszthelyen.** Ezen csinos és tartós kiállítású könyv magában foglalja az egyházi évben előforduló összes ünnepekre és egyéb alkalmakra szokásos imákat és énekeket. Különösen a szentmise alatti és szent-keresztuti imák szép képekkel van-nak illusztrálva. Igen alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministratio) is maga-ban foglalja. Nyomása és kiállítása felveszi a versenyt a hasonló művekkel, ára mégis csekély: erős kötésben 50 fill., de kapható különféle diszkótésben is jutányos áron. A kántortanító urak-nak mutatvány-példányt kívánatra küldök portomentesen meg-rendelés céljából 50 fillér beküldés ellenében. — Elárúsítónak 20% árengedményt adok. — Tíz példányt bérmentve küldök és egy ingyen-példányt ráadok. 671-1